

สัตว์สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองหรือไม่?

Do Animals Masturbate?

พิพัฒน์ สมภาร

ภาควิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ศูนย์รังสิต อําเภอกลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12121

1. บทนำ

สิ่งมีชีวิตทุกชนิดต้องมีการสืบพันธุ์ เพื่อรักษาและดำรงไว้ซึ่งเผ่าพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตชนิดนั้น ๆ หากมองในแง่พันธุศาสตร์ การสืบพันธุ์ถือว่าเป็นกระบวนการถ่ายทอดยีนจากบรรพบุรุษไปสู่ลูกหลานในแต่ละวันสัตว์แสดงพฤติกรรมปกติที่แตกต่างกันหลายพฤติกรรม รวมทั้งพฤติกรรมที่จำเป็นต้องทำเพื่อความอยู่รอดของเผ่าพันธุ์ ได้แก่ การเกี้ยวพาราสี การเลือกคู่ผสมพันธุ์ การสังวาส และพฤติกรรมความเป็นพ่อแม่ เหล่านี้รวมเรียกว่า “พฤติกรรมทางเพศ (reproductive behaviour)” [1] แต่มีได้รวมเอาการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง (autoeroticism หรือ masturbation) เข้าไว้ด้วย

การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองในมนุษย์เกิดขึ้นเมื่อมนุษย์เข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ขณะเดียวกันก็มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ คือความปรารถนาทางเพศ กิจกรรมดังกล่าวสามารถเกิดต่อเนื่องไปจนกระทั่งวัยชรา การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองมักมีผู้มองไปทางด้านลบ และผู้คนส่วนใหญ่เชื่อว่าการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเป็นเรื่องผิดปกติ มากกว่าเป็นพฤติกรรมตามธรรมชาติ จากการสำรวจพบว่าผู้ชายและผู้หญิงเคยสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองประมาณ 95

และ 70 เปอร์เซ็นต์ตามลำดับ [2] ความหมายอีกนัยหนึ่งคือมนุษย์ที่เจริญพันธุ์แล้วเคยมีประสบการณ์สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองมาแล้วเกือบทุกคน สำหรับในภาคปศุสัตว์ ผู้เลี้ยงหรือเจ้าของสัตว์ส่วนใหญ่เชื่อว่าการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเป็นพฤติกรรมผิดปกติ และอาจส่งผลในด้านลบต่อการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์เพศผู้ที่ใช้เป็นพ่อพันธุ์ผลิตน้ำเชื้อเพื่อใช้สำหรับผสมเทียม ถึงแม้ว่าพฤติกรรมทางเพศในสัตว์จะค่อนข้างเป็นสาธารณะหรือเปิดเผยมากกว่าในมนุษย์ แต่การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองมีรายงานทางวิชาการค่อนข้างจำกัดเมื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมทางเพศอื่น ๆ อาจเนื่องมาจากเป็นกิจกรรมทางเพศที่ใช้เวลาสั้น หรือบางครั้งเกิดขึ้นในเวลากลางคืน ดังนั้นจึงทำให้การสังเกตเห็น (โดยบังเอิญ) มีโอกาสเกิดขึ้นได้น้อยมาก คำถามที่หลายคนสงสัยคือ หากสัตว์สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเช่นเดียวกับมนุษย์แล้ว “พฤติกรรมดังกล่าวถือว่าเป็นพฤติกรรมปกติหรือไม่?” บทความนี้ได้รับรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองโดยเฉพาะในสัตว์ที่ไม่ใช่มนุษย์ โดยมีความคาดหวังว่าเนื้อหาในบทความนี้จะช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจธรรมชาติของสัตว์มากขึ้น

2. บทนิยาม

การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเป็นพฤติกรรมที่พบได้ในสัตว์หลายชนิด ทั้งเพศผู้และเพศเมีย สามารถเกิดขึ้นได้แม้มีคู่ผสมพันธุ์อาศัยอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม พจนานุกรมพฤติกรรมสัตว์ฟาร์มได้ให้นิยามว่าเป็น “การกระตุ้น หรือปลุกเร้าทางเพศบริเวณอวัยวะสืบพันธุ์ โดยไม่มีการสังวาสร่วมด้วย” [3]

3. เทคนิคการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง

พฤติกรรมความสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองพบได้ทั้งในสภาพที่สัตว์ถูกกักขังหรือดำรงชีพอย่างอิสระในป่าหรือธรรมชาติ ซึ่งสัตว์แต่ละชนิดมีวิธีการเทคนิคการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ กระตุ้นอวัยวะเพศด้วยมือหรืออุ้งเท้าคู่หน้า (สัตว์จำพวกลิง สิงโต); เท้า หรือขาอุ้งหลัง (ค้างคาวแวมไพร์, สัตว์จำพวกลิง); ครีบ (วอลรัส) หรือหาง (ลิงบาบูนสวนนา); และบางครั้งเกิดขึ้นร่วมกับการกระตุ้นที่หวนม (ลิงริชต์และลิงชิมแปนซีแคระ); เลียหรือดูดหรือใช้จมูกตนเองของคชาตของตัวเอง (ลิงชิมแปนซีธรรมดาและลิงบาบูนสวนนา, ลิงเวอร์เวท (Vervet), ลิงกระรอก, แกะทินฮอร์น (Thinhorn), แกะบารอล (Bharal), แกะเอาแดด (Aoudad), กระจิงแคระ และแพะ); กระตุ้นองคชาตด้วยการถูกับท้องน้อยหรือหนังหุ้มองคชาต (กวางไวท์เทล (White-tailed), กวางมูด (Mule), ม้าลาย และม้าทากิ (Takhi)); การหลั่งน้ำเชื้อที่เกิดขึ้นเองโดยไม่มีการสัมผัสอวัยวะเพศ (spontaneous ejaculation) ในแกะภูเขา, วอร์ทฮอก (Warthog) และไฮยีนาจุด (Spotted hyena) และกระตุ้นอวัยวะเพศด้วยวัตถุที่ไม่มีชีวิต (เช่น เถาวัลย์กิ่งไม้ ใบหญ้า) พบในสัตว์จำพวกลิงหลายชนิด และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อาศัยอยู่ในน้ำ; ในนกหลายชนิด

สำเร็จความใคร่โดยขึ้นปีนและสังวาสกับกบอูญาไบไม้ จอมปลวก หรือกองดิน; สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมบางชนิด เช่น สัตว์จำพวกลิงและโลมา อวัยวะเพศกับพื้นดินหรือพื้นผิวอื่นๆ บางครั้งการกระตุ้นอาจไม่กระทำกับอวัยวะเพศโดยตรง ซึ่งพบได้ในสัตว์กึ่งเลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิด ในบรรดากวางแดง, มูซ (Moose), วาปีติ (Wapiti) และกวางในสปีชีส์อื่นๆ จัดว่าเขา (antler) ของเพศผู้เป็นอวัยวะรับรู้ความรู้สึกทางเพศอย่างหนึ่ง ซึ่งสามารถกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ทางเพศหรือทำให้สัตว์เหล่านั้นหลั่งน้ำเชื้อ เมื่ออวัยวะดังกล่าวถูกจากการกระตุ้นซึ่งกันและกันระหว่างเพศผู้ หรืออูเขาของมันเองกับกบอูญา [4] ส่วนในสัตว์เพศเมียพฤติกรรมความสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเกี่ยวข้องกับกระตุ้นทั้งโดยตรงและอ้อมบริเวณปุ่มกระสัน (clitoris) ซึ่งเป็นอวัยวะที่พบได้ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกสปีชีส์และในสัตว์กลุ่มอื่น ๆ อีกหลายชนิด ปุ่มกระสันเป็นอวัยวะซึ่งมีหน้าที่เพียงทำให้เกิดความพึงพอใจทางเพศ (sexual pleasure) เท่านั้น

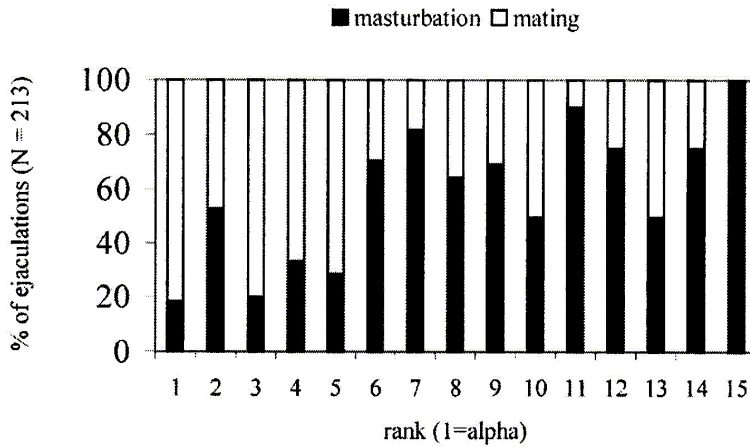
4. ข้อดี-ข้อเสียของการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง

ในความเชื่อของมนุษย์ (บางคน) เห็นว่าการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจ นักวิทยาศาสตร์จึงใช้เวลาไม่น้อยมากกับคำถามที่ว่า “ทำไมสัตว์จึงมีวิวัฒนาการในเรื่องการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง” และดูเหมือนว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นการปรับตัวทางธรรมชาติที่ไม่ดีพอ เหตุผลคือ ข้อแรก สัตว์ต้องสูญเสียพลังงานไป 1-6 เปอร์เซ็นต์เพื่อทำกิจกรรมดังกล่าวเมื่อเทียบกับพลังงานที่ใช้ไปทั้งวัน [5] และข้อที่สอง สัตว์ต้องหันเหความสนใจจาก

กิจกรรมที่จำเป็นต่อการอยู่รอด เช่น หาอาหาร หรือ หลบหนีศัตรู แล้วแยกตัวออกจากฝูงเพื่อสำเร็จความ ใคร่ด้วยตัวเอง การค้นพบล่าสุดของงานวิจัยที่เพิ่มขึ้น ในออสเตรเลียชี้ให้เห็นว่าการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง ช่วยปรับปรุงคุณภาพของตัวอสุจิของมนุษย์ให้ดีขึ้น โดยช่วยให้เปอร์เซ็นต์ความเสียหายของดีเอ็นเอในตัว อสุจิลดลง [6] สนับสนุนข้อสังเกตที่เชื่อได้ว่าการ สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเป็นลักษณะที่เกิดจาก วิวัฒนาการ ไม่ใช่เป็นวิธีการกำจัดของเหลือใช้ทาง สรีรวิทยา

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาทฤษฎี “การแข่งขัน ของตัวอสุจิ (sperm competition)” ได้ถูกพัฒนาขึ้น ต่อมาจากทฤษฎีการคัดเลือกโดยธรรมชาติของชาร์ลส์ โรเบิร์ต ดาร์วิน สามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการสืบพันธุ์ ทฤษฎี ดังกล่าวมุ่งเป้าไปยังสัตว์จำพวกหุสามมี ซึ่งเพศเมีย ต้องผสมพันธุ์กับเพศผู้หลายตัว และตัวอสุจิจากพ่อที่ มีศักยภาพหลายตัวต้องแข่งขันกันเพื่อปฏิสนธิกับไข่ ฟองเดียวกัน ภายใต้สภาพดังกล่าว เพศผู้ที่หลั่งน้ำเชื้อ ที่มีคุณภาพดีกว่าจึงจะสามารถส่งผ่านยีนของมันไปสู่ รุ่นถัดไปได้ [7, 8] หากเพศผู้หลายตัวแข่งขันกัน เพื่อให้คู่ผสมพันธุ์ตัวเดียวกันอุ้มท้อง ฉะนั้นเพศผู้ซึ่งมี อัณตะขนาดใหญ่ (ผลิตอสุจิได้จำนวนมาก) ย่อม ได้เปรียบกว่าจากการแข่งขันดังกล่าว ดังนั้นแล้ว

ทฤษฎี “การแข่งขันของตัวอสุจิ” บอกอะไรแก่เรา? สมมุติฐานข้อแรกคือ “ทำความสะอาดที่เก็บ” การ กำจัดอสุจิที่อายุมากและไม่แข็งแรงออกจากทางเดิน ระบบสืบพันธุ์ ย่อมช่วยให้ความสมบูรณ์พันธุ์เพิ่มขึ้น สมมุติฐานข้อที่สอง อัตราการสำเร็จความใคร่ด้วย ตัวเองจะสัมพันธ์กับระดับของการแข่งขันของตัวอสุจิ จากการศึกษาในลิงมาคาแค (*Macaca fuscata*) ที่อาศัย อยู่บนเกาะชากูชิม่าในญี่ปุ่น ช่วยให้นักวิจัย สามารถ ยืนยันข้อสมมุติฐานทั้งสองข้อ โดยพบว่าความสำเร็จ ความใคร่ด้วยตัวเองของลิงเพศผู้ ส่วนใหญ่เกิดขึ้น ในช่วงผสมพันธุ์ ความสำเร็จในการสังวาสมี ความสัมพันธ์ในทางบวกกับสถานะทางสังคมภายใน ฝูง ในขณะที่ความถี่ของการสำเร็จความใคร่ด้วย ตัวเองจะเพิ่มขึ้น เมื่อลิงเพศผู้มีสถานะทางสังคมต่ำ และมีความสำเร็จในการสังวาสน้อย เพศผู้ที่มีลำดับ ชั้นทางสังคมต่ำมีอัตราการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง สูง กล่าวคือลิงดังกล่าวใช้เวลาในการสำเร็จความใคร่ ด้วยตัวเองมากกว่าลิงเพศผู้ที่มีลำดับชั้นทางสังคมสูง นอกจากนี้เพศผู้ที่มีลำดับชั้นทางสังคมต่ำยังมีสัดส่วน ในการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง และหลั่งน้ำเชื้อสูง กว่า ในขณะที่การหลั่งน้ำเชื้อของเพศผู้ที่มีลำดับชั้น ทางสังคมสูงส่วนใหญ่เกิดขึ้นในขณะที่สังวาสกับเพศ เมีย (รูปที่ 1; [9])

รูปที่ 1 สัดส่วนการหลั่งน้ำเชื้อของลิงเพศผู้ (n=15) ที่เกิดขึ้นในขณะการสังวาส หรือสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง เมื่อ 1 = จำฝูง (alpha) และ 15 = ตัวที่ค้อยที่สุดในฝูง
ที่มา: Thomsen and Soltis [9]

อย่างไรก็ตามสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมบางชนิด เช่น กระรอกคินแอฟริกา (*Xerus inauris*) เพศผู้ที่มีลำดับชั้นทางสังคมสูงกลับสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองบ่อยครั้งกว่าเพศผู้ที่มีลำดับชั้นทางสังคมต่ำ สมมุติฐานที่เป็นไปได้มากที่สุด คือกระรอกคินสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง (กระตุ้นองคชาติด้วยปากและอุ้งเท้าคู่หน้า) เพื่อทำความสะอาดอวัยวะสืบพันธุ์ด้วยของเหลวจากต่อมเสริม (accessory gland fluid) เนื่องจากระบบการผสมพันธุ์ของมันเป็นแบบพหุภรรยาพหุสามี (promiscuity) บางครั้งเพศเมียอาจได้รับการผสมพันธุ์ถึง 10 ครั้งภายใน 3 ชั่วโมงของการเป็นสัด การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองที่ส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายหลังการสังวาส จึงช่วยลดโอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อที่ส่งผ่านทางระบบสืบพันธุ์ได้ ดังนั้นการกำจัดตัวอสุจิที่มีคุณภาพต่ำ จึงไม่ใช่ข้อดีของการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองของสัตว์ชนิดนี้ [10]

จากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม Thomsen et al. [11] ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง ในสัตว์จำพวกลิงที่ไม่ใช่

มนุษย์ รวมทั้งหมด 52 สปีชีร์ พบสัตว์จำพวกลิงสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองและมีการหลั่งน้ำเชื้อ 21 สปีชีร์, สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองแต่ไม่หลั่งน้ำเชื้อ 13 สปีชีร์ และไม่พบพฤติกรรมความสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง 18 สปีชีร์ นอกจากนี้ยังพบว่าความสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองของสัตว์จำพวกลิงที่ถูกกักขังอยู่ในกรง, ดำรงชีพอย่างอิสระหรือกึ่งอิสระเกิดขึ้นใกล้เคียงกัน และเมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักรวมกับระบบการผสมพันธุ์ (mating system) นักวิจัยพบว่า สัตว์จำพวกลิงที่มีอัตราขนาดใหญ่กว่าจะมีการผสมพันธุ์หลายครั้งกับเพศเมียหลายตัวมากกว่าพวกที่มีอัตราขนาดเล็ก โดยการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง ร่วมกับการหลั่งน้ำเชื้อมีแนวโน้มเกิดขึ้นในสัตว์จำพวกลิงที่มีอัตราขนาดใหญ่มากกว่า ตรงกันข้าม สัตว์จำพวกลิงที่มีอัตราขนาดเล็กไม่ปรากฏการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองให้เห็นเลย

ในอดีตนักวิทยาศาสตร์ปฏิเสธที่จะเชื่อว่า (นอกเหนือจากมนุษย์) สัตว์เพศเมียสามารถมีประสบการณ์เกี่ยวกับความเสียวสุขยอดทางเพศ

(orgasm) ได้ จนกระทั่งปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ถูกพิสูจน์โดยการทดลองและสังเกตในลิงริชัส (*Macaca mulatta*) นักวิจัยพบว่าเมื่อเสียวสุขยอดทางเพศ ลิงเพศเมียมีการตอบสนองทั้งทางด้านพฤติกรรมและการบีบตัวของช่องคลอดในขณะที่สังวาส เช่นเดียวกับมนุษย์เพศหญิง [12] ความเสียวสุขยอดทางเพศหรือการหลั่งน้ำเชื้อของสัตว์เพศผู้ สามารถอธิบายได้ว่าเป็น “กลไก” ที่เกิดขึ้นเพื่อให้แน่ใจได้ว่าตัวอสุจิได้ถูกเคลื่อนย้ายไปสู่อวัยวะสืบพันธุ์ของเพศเมีย มิได้ทำให้เกิดความพึงพอใจทางเพศเพียงอย่างเดียว แต่กลไกดังกล่าวไม่สามารถนำไปอธิบายกับปฏิกิริยาของเพศเมียได้ ข้อถกเถียงล่าสุดในทางชีววิทยาเกี่ยวกับการตอบสนองของอวัยวะที่ทำให้เกิดความเสียวสุขยอดทางเพศ เป็นความพยายามตัดสินใจการคงอยู่ของปฏิกิริยาในบริบทที่เกี่ยวข้องกับข้อสงสัยที่ว่า ความพึงพอใจทางเพศอาจสนับสนุนหรือนำไปสู่การผสมพันธุ์ หรือสายสัมพันธ์ทางสังคม (social bonding) มากกว่าจะถูกมองว่าเป็นบางสิ่งที่มีคุณค่าทางพันธุกรรม

การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองของสุนัขบ้านไม่ใช่ปัญหาที่ถือว่าเป็นเรื่องผิดปกติ กิจกรรมดังกล่าวไม่ส่งผลเสียต่อคุณภาพน้ำเชื้อของพ่อพันธุ์สุนัข แต่นิสัยดังกล่าวกลับกลายเป็นสิ่งที่ทำให้เป็นที่ลำบากใจหรือรบกวนจิตใจของเจ้าของ การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองโดยใช้วัตถุไม่มีชีวิตพบเห็นได้เสมอในลูกสุนัข แต่ไม่ค่อยพบในสุนัขเต็มวัยที่อยู่รวมฝูง ถึงแม้ว่าการขึ้นปิ่นสามารถเอาได้ว่าเป็นพฤติกรรมทางเพศอย่างหนึ่ง แต่พฤติกรรมดังกล่าวยังเป็นสัญลักษณ์ของความเด่นทางสังคมด้วย [13]

ในแมว โดยทั่วไปแล้วการขึ้นปิ่นเพื่อผสมพันธุ์นั้น แมวเพศผู้จะเข้าหาแมวเพศเมียที่เป็นสัดและยินยอมโดยตรง ในกรณีที่ไม่ปรากฏคู่ผสมพันธุ์ที่เต็ม

ใจ แมวเพศผู้ที่มีแรงจูงใจทางเพศอาจสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองกับวัตถุอื่น ๆ ที่ทดแทนได้ ยกตัวอย่างเช่น ผ้าห่ม สัตว์สตัฟฟ์ที่มีขนนุ่มปุกปุย ตุ๊กตาขัดไม้หรือวัตถุอื่น ๆ ที่มันพียงพอใจ จนกระทั่งวัตถุตัวแทนนั้นกลายเป็นตัวกระตุ้นแบบมีเงื่อนไข ทำให้แมวสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองจนคิดเป็นนิสัย โดยมีลำดับของกิจกรรมทางเพศคล้ายคลึงกับการผสมพันธุ์ปกติของแมวทั่วไป ประกอบด้วยการกั๊กหนังบริเวณหลังคอ การขึ้นปิ่นและการหลั่งน้ำเชื้อ [14, 15] ส่วนการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองในแมวเพศเมียพบได้ค่อนข้างยาก ยกเว้นแมวที่มีระดับเอสโตรเจนสูง หรือได้รับเอสโตรเจนเป็นระยะเวลาสั้น แมวเพศเมียจะถูบริเวณทวารหนัก-อวัยวะเพศกับพื้น ในขณะที่ยกลำตัวให้ลอยสูงขึ้นจากพื้น โดยใช้ขาหน้ายันคล้ายคลึงกับการแกว่งของลูกตุ้มนาฬิกา นอกจากนี้แมวเพศเมียดังกล่าวอาจส่งเสียงร้องและเลียบริเวณอวัยวะเพศของตัวเองด้วย [16]

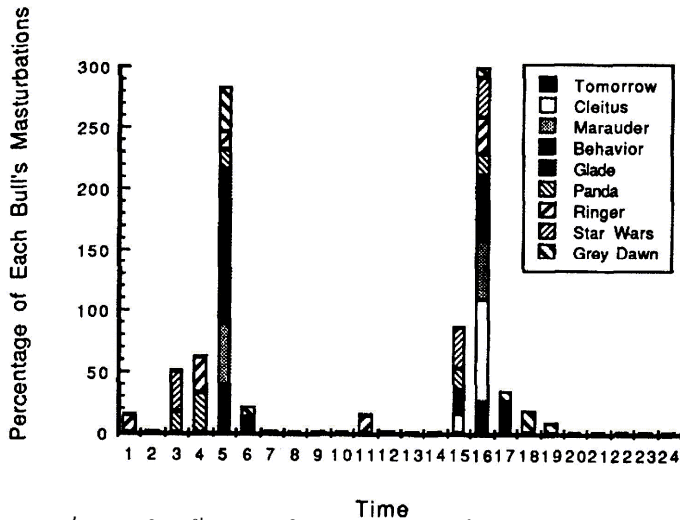
สำหรับพ่อโคจะแสดงท่าขยับสะโพกร่วมกับการโก่งหลัง อกซาดแข็งตัว จากนั้นพ่อโคจะควบคุมกล้ามเนื้อบริเวณท้องน้อยเพื่อให้ออกซาดเคลื่อนที่เข้า-ออกจากหนังหุ้มอกซาด จนกระทั่งมีการหลั่งน้ำเชื้อเกิดขึ้น โดยทั่วไปการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองของพ่อโคมักปรากฏขึ้นในช่วงเวลาที่สัตว์มิได้ทำกิจกรรมใด ๆ หรือเกิดขึ้นในขณะที่พักผ่อนนั่นเอง (รูปที่ 2) พ่อโคทั้งที่เลี้ยงแบบแยกขังเดี่ยวหรือเลี้ยงรวมกับแม่โค สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองวันละ 1-3 ครั้ง แต่การกระทำดังกล่าวไม่ส่งผลเสียต่อคุณภาพน้ำเชื้อและความกำหนดของพ่อโค [17]

การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองในพอม้า ถือเป็นพฤติกรรมปกติ พอม้าจะกระตุกอกซาดที่แข็งขึ้น-ลงและกดลงบนผิวหนังบริเวณท้องน้อย (รูปที่ 3) แต่การหลั่งน้ำเชื้อเกิดขึ้นค่อนข้างยาก โดยเฉลี่ยพอม้า

สำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองวันละ 4 ครั้ง บางครั้งขององคชาตอาจแข็งตัวนานถึง 30 นาที แต่การแข็งตัวขององคชาตอาจไม่เกิดขึ้นร่วมกับการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเสมอไป โดยทั่วไปการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง มักเกิดขึ้นในช่วงที่พอม้ากำลังพักผ่อน หรืออาจเกิดขึ้นในแปลงหญ้าที่มีแม่มาอยู่ด้วย หรืออาจเกิดขึ้นโดยสัมพันธ์กับการนอน (recumbency; รูปที่ 4) [18, 19] ส่วนม้าเพศเมียสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง โดยใช้บริเวณโคนหาง แก้มก้น หรือบริเวณโยนี ถูกวัตถุไม่มีชีวิต เช่น ต้นไม้ ดอกไม้ หรือเสา ใน

ระหว่างนั้นแม่อาจจะยึดศีรษะขึ้น เริ่มแกว่งศีรษะจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่ง และสั่นริมฝีปาก การกระทำดังกล่าวมักเกิดขึ้นติดต่อกันหลายนาที [20]

นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่วิวัฒนาการสูงสุดในอาณาจักรสัตว์ ส่วนหนึ่งพิจารณาจากความสามารถในการใช้วัตถุที่ไม่มีชีวิตเป็นเครื่องมือ (tool) เช่น อาวุธ หรืออุปกรณ์ในการหุงหาอาหาร ฯลฯ เพื่อการดำรงชีวิต แต่การค้นพบในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่ามนุษย์ไม่ใช่สัตว์เพียงชนิดเดียวที่สามารถใช้เครื่องมือได้

รูปที่ 2 เปรอ์เซ็นต์การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองในรอบวันของพ่อ โคนมขาวดำแต่ละตัว (n=9) ที่เลี้ยงแบบขังเดี่ยว (ลิขสิทธิ์ 1989, อนุญาตโดย Elsevier)

ที่มา: Houpt and Wollney [17]

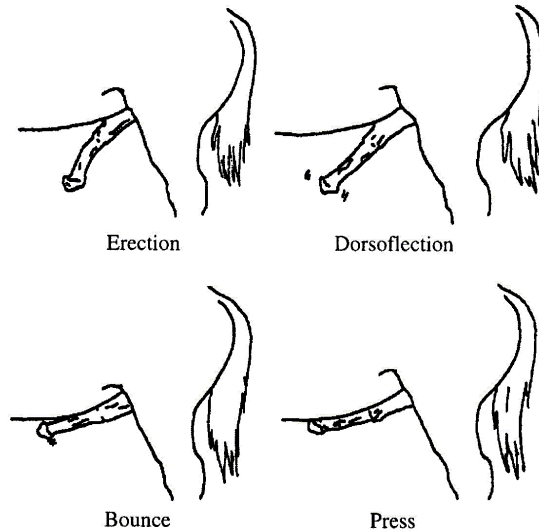
แต่สัตว์อีกหลายชนิดโดยเฉพาะอย่างยิ่งสัตว์จำพวกลิง ก็สามารถใช้วัตถุที่ไม่มีชีวิตเพื่อควบคุมหรือประกอบการทำกิจกรรมบางอย่าง รวมทั้งการกระตุ้นทางเพศได้เช่นเดียวกัน ยกตัวอย่างเช่น ลิงอุลิ่งอุตังเพศเมีย บางครั้งสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองโดยนำเอาวัตถุบางอย่างถูบนบนปุ่มกระสัน เช่น เถาวัลย์ และกิ่งไม้เล็ก ๆ หรืออาจใช้วัตถุสอดเข้าไปในช่อง

คลอด ส่วนลิงอุรังอุตังเพศผู้อาจใช้เปลือกของผลไม้หรือใบไม้ กระตุ้นอวัยวะเพศของมันเช่นกัน [4]

นักวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบประสาทเชื่อว่าสมองแต่ละส่วนมีวิวัฒนาการที่แตกต่างกัน ในสัตว์ชั้นต่ำ เช่น สัตว์เลื้อยคลาน มีสมองที่เรียกว่าเรปไทเลียนเบรน (reptilian brain) หรือก้านสมอง (brain stem) ทำหน้าที่ควบคุมกระบวนการต่าง ๆ ในร่างกายที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ดังนั้นสัตว์พวกนี้จึงใช้เวลา

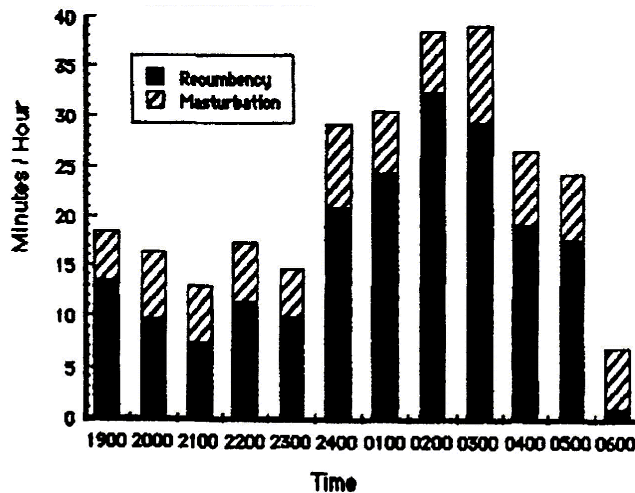
ส่วนใหญ่ไปกับการค้นหาอาหาร กินอาหาร ขับถ่าย สืบพันธุ์และพักผ่อน สมองส่วนที่มีพัฒนาการถัดมา เรียกว่าลิมบิกซิสเต็ม (limbic system) พบเฉพาะใน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม บางตำราจึงเรียกว่าแมมมา เลียนเบรน (mammalian brain) สมองส่วนนี้ทำให้ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมสามารถรับรู้ด้านอารมณ์ได้ ในขณะที่มนุษย์ และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชั้นสูงมี สมองนีโอคอร์เทกซ์ (neocortex) หรือฮิวแมนเบรน (human brain) เพิ่มขึ้นมา ถือเป็นสมองที่มี พัฒนาการล่าสุด ช่วยให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ วางแผน หรือใช้เหตุผลอยู่เหนืออารมณ์ได้ [21] หากพิจารณาพฤติกรรมทางเพศของสัตว์แต่ละ ประเภทบนพื้นฐานของวิวัฒนาการจะเห็นว่า สัตว์ชั้น

ต่ำเกือบจะไม่มีรายงานเกี่ยวกับการสำเร็จความใคร่ ด้วยตัวเองเลย (ยกเว้นในสัตว์ปีกบางชนิด) แต่สัตว์ เลี้ยงลูกด้วยนมส่วนใหญ่กลับสามารถทำให้ตัวเอง บรรลุความพึงพอใจทางเพศได้ ในขณะที่มนุษย์และ สัตว์จำพวกลิงสามารถใช้วัตถุที่ไม่มีชีวิต เป็น เครื่องมือสำหรับการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง นอกเหนือจากการใช้อวัยวะของตัวเอง ความซับซ้อน ของพฤติกรรมการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง สะท้อน ให้เห็นความสามารถในการรังสรรค์เทคนิคเพื่อให้ ตัวเองบรรลุความเสียดสุดขั้วทางเพศ ดังนั้นความ ซับซ้อนของพฤติกรรมการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง จึงดูเหมือนมีวิวัฒนาการคู่ขนาน ไปกับความฉลาด ของสิ่งมีชีวิตในอาณาจักรสัตว์

รูปที่ 3 การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองของพอม้า ซึ่งประกอบด้วยการแข็งตัวขององคชาติ การยืดขยายตัวขององคชาติออกจากหนังหุ้มปลายองคชาติ การโค้งขึ้น-ลงขององคชาติอย่างเป็นจังหวะ และกดองคชาติกับท้องน้อย โดยอาศัยการบีบรัดตัวของกล้ามเนื้อ ischiocavernosus และอาจมีการขยับสะโพกร่วมด้วย (ลิขสิทธิ์ 2005, อนุญาต โดย Elsevier)

ที่มา: McDonnell and Hinze [18]

รูปที่ 4 มีของการนอนและการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองของพอม้าในเวลากลางวัน แต่ละแท่งแทนค่าเฉลี่ยของระยะเวลา (นาที่ต่อชั่วโมง) ที่ใช้ทำกิจกรรม จากพอม้า 10 ตัว (ลิขสิทธิ์ 1991, อนุญาตโดย Elsevier) ที่มา: Wilcox et al. [19]

5.สรุป

การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง เป็นกระบวนการกระตุ้นบริเวณอวัยวะเพศ โดยไม่มีการสังวาส เพื่อให้บรรเทาความพึงพอใจทางเพศหรือความเสียวสุขยอดทางเพศ พบได้ในสัตว์หลายชนิดทั้งเพศผู้และเพศเมีย สัตว์แต่ละชนิดมีวิธีการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ขึ้นกับ (1) ลักษณะทางกายวิภาคของร่างกายที่เอื้อต่อการปลุกเร้าบริเวณอวัยวะที่ไวต่อความรู้สึกทางเพศ (2) สภาพแวดล้อมที่สัตว์อาศัย (เช่น บนบกหรือในน้ำ) และ (3) อาจเกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการทางสมองของสัตว์ชนิดนั้น สำหรับความถี่ในการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองอาจสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สัตว์อาศัยอยู่ด้วย (เช่น สถานะทางสังคมภายในฝูง) ดังนั้นในภาพรวมการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองอาจจัดได้ว่าเป็นพฤติกรรมปกติของสิ่งมีชีวิตในอาณาจักรสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม

6.กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ สำนักพิมพ์ Elsevier ที่อนุญาตให้ใช้รูปประกอบบทความ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายใด ๆ

7.เอกสารอ้างอิง

- [1] McFarland, D., Dictionary of Animal Behaviour, Oxford University Press, Oxford, 221 p., 2006.
- [2] วันทนีย์ วาสิกะสิน, ปัญหาพฤติกรรมทางเพศของมนุษย์กับงานสังคมสงเคราะห์. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ, 424 น., 2526.
- [3] Hurnik, J.F.A., Webster, A.B. and Siegel, P.B., Dictionary of Farm Animal Behavior, 2nd ed, Iowa State University Press, Ames, 200 p., 1995.

- [4] Bagemihl, B., *Biological Exuberance: Animal Homosexuality and Natural Diversity*, St. Martin's Press, New York, 751 p., 1999.
- [5] Thomsen, R., Soltis, J., Matsubara, M., Matsubayashi, K., Onuma, M. and Takenaka, O., How costly are Ejaculates for Japanese Macaques?. *Primates*, Vol.47, pp. 272-274, 2006.
- [6] Greening, D., *Keep the River Flowing: an Exploratory Study to Assess the Effect of Daily Ejaculation for 7 Days on Semen Parameters and Sperm DNA Damage*, *Human Repro*, Vol.24 (Suppl.1), p.i56, 2009.
- [7] Parker, G.A., *Sperm Competition and Its Evolutionary Consequences in Insects*, *Biol. Rev.*, Vol.45, pp.525-567, 1970.
- [8] Preston, B.T., Stevenson, I.R., Pemberton, J.M. and Wilson, K., *Dominant rams Lose Out by Sperm Depletion.*, *Nature*, Vol.409(8), pp.681-682, 2001.
- [9] Thomsen R. and Soltis, J., *Male Masturbation in Free-ranging Japanese Macaques*, *Int. J. Primatology*, Vol.25(5), pp.1033-1041, 2004.
- [10] Waterman, J.M., *The Adaptive Function of Masturbation in a Promiscuous African ground squirrel*, *PLoS ONE*, Vol.5(9), e13060. doi:10.1371/journal.pone.0013060, 2010.
- [11] Thomsen R., Solis, J. and Teltscher, C., *Masturbation in Male Primates*, pp.437-453, In C.B. Jones, *Sexual Selection and Reproductive Competition in Primates: New Perspectives and Directions*, American Society of Primatologists, Norman, Okla, 2003.
- [12] Zumpe, D. and Michael, R.P., *The Clutching Reaction and Orgasm in the Female Rhesus Monkey (Macaca mulatta)*, *J. Endocr.*, Vol.40, pp.117-123, 1968.
- [13] Houpt, K.A., *Domestic Animal Behavior for Veterinarians and Animal Scientists*, 4th ed, Blackwell Publishing, Ames, 506 p., 2005.
- [14] Schwartz, S., *Dr. Cookie's Guide to Living Happily Ever After with Your Cat*, St. Martin's Griffin, New York, 256 p., 2002.
- [15] Schwartz, S., *Use of Cyproheptadine to Control Urine Spraying and Masturbation in a cat*, *J. Amer. Vet. Med. Assoc.*, Vol.214(3), pp.369-371, 1999.
- [16] Kling, A., Kovach, J.K., T.J. Tucker, *The behaviour of cats*, pp.482-512, In E.S.E. Hafez, *The Behaviour of Domestic Animals*, 2nd ed, Williams & Wilkins, Baltimore, 1969.
- [17] Houpt, K.A. and Wollney, G., *Frequency of Masturbation and Time Budgets of Dairy Bulls Used for Semen Production*, *Appl. Anim. Behav. Sci.*, Vol.24, pp.217-225, 1989.
- [18] McDonnell, S.M. and Hinze, A.L., *Aversive Conditioning of Periodic Spontaneous*

- Erection Adversely Affects Sexual Behavior and Semen in Stallions, *Anim. Repro. Sci.*, Vol.89, pp.77-92, 2005.
- [19] Wilcox, S., Dusza, K. and Houpt, K.A., The Relationship Between Recumbent Rest and Masturbation in Stallions, *Equine Vet. Sci.*, Vol.11, pp.23-26, 1991.
- [20] Tyler, S.J., The Behaviour and Social Organization of The New Forest Ponies, *Anim. Behav. Monogr.*, Vol.5(2), pp.87-196, 1972.
- [21] MacLean, P.D., The Triune Brain in Evolution: Role in Paleocerebral Functions, Plenum Press, London, 672 p., 1990.